

BİNGÖL İLİNİN SOSYAL DESTEK PROGRAMI PROJELERİ VE SAĞLADIĞI KATKILAR

Oktay KIZAR¹, Gamze YILDIRIM ARAZ¹, Mehmet KARGÜN², Yüksel SAVUCU³

¹Bingöl Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Bingöl,

²Gaziosmanpaşa Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Tokat,

³Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Elazığ

Geliş Tarihi: 25.05.2016

Kabul Tarihi: 12.07.2017

Öz: 2008 yılının başlarından itibaren ülkemizin kalkınma anlayışında önemli değişimler meydana gelmiştir. Ülkelerin sahip oldukları spor potansiyeli ve dinamikleri rekabet avantajları, yerel ve bölgesel kalkınmaları açısından oldukça önemlidir.

Bu çalışmada Kalkınma Bakanlığına bağlı SODES projeleri bölgesel dengesizlikleri ortadan kaldırmak ya da minimum seviyeye indirmek amacıyla Kalkınma Bakanlığına bağlı kurulan Sosyal Destek Programı (SODES) kültür, sanat ve spor projeleri incelenmiştir. Bu çalışmanın genel problem alanını oluşturmaktadır. Yoksullukla mücadele ve üretim faktörlerinin daha etkin şekilde kullanılması olarak tanımlanan ulusal kalkınma anlayışının yanında bölge sorunlarını tespit edip, bu sorunları bölge ve ilin potansiyelini kullanarak çözmeye çalışan bölgesel kalkınma anlayışı kabul görmeye başlamıştır. Bingöl iline ait 2010-2013 yılları arasında kültür, sanat ve spor projelerinin finansman desteğinin, ilin ve bölgesel kalkınma konusunda ekonomiye sağladığı katkılarının inceleme amacını oluşturmaktadır. Kalkınma Bakanlığı tarafından finanse edilen ve yerelde Valilikler koordinasyonunda yürütülen Sosyal Destek Programı Bingöl ilinde 2010-2013 yılları arasında 227 proje ile toplam 25.195.308 TL destek sağlamıştır. Bu veriler Kalkınma Bakanlığına bağlı Bingöl Valiliği Avrupa Birliği proje Koordinasyon Merkezi biriminden dokümantasyon metoduyla kavramsallaştırılarak elde edilmiştir. Bu kalkınma planları içerisinde spor ve sportif organizasyonları, bu kalkınma hamlelerinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

İncelenen verilere göre, Kalkınma Bakanlığına bağlı Sosyal Destek Programı kültür, sanat ve spor projelerinin Bingöl ilinin ve bölgesel kalkınma konusunda ekonomiye olumlu katkılar sağladığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Sanat, Spor, SODES, Kalkınma

SOCIAL SUPPORT PROJECTS TO BINGOL CITY AND CONTRIBUTIONS

Abstract: There have been great changes in the concept of development of our country since the beginning of 2008. The potential and dynamics of sports together with the advantages of competition are very important in terms of a country's local and regional development. Social Support Program (SODES) which was established in order to eliminate the regional instabilities defines the general problem area of this research. In addition to the national development concept which fights poverty and enables the production factors to be used better, the concept of regional development that determines local problems and solves them by utilizing the city's potential has started to be accepted. The research has the aim of examining cultural, artistic, and financial support programs held in Bingöl between 2010 and 2013 and the projects of Social Support Program (SODES) which is subject to the Ministry of Development as well as the financial contribution that the projects have made in terms of regional development. Social Support Program, which was funded by the Ministry of Development and conducted by local governorship, carried out 227 projects and financed 25.195.308 TL in total between 2010 and 2013 in Bingöl. This data was acquired with a method of document conceptualization by Bingöl Governorship EU Projects Center in line with the Ministry of Development. Sports and sports organizations are very significant components of these developmental schemes.

Consequently Social Support Program subject to the Ministry of Development regards cultural, artistic and sports projects as making profound contributions to the regional developments of Bingöl.

Key Words: Culture, Art, Sports, SODES, Development

GİRİŞ

Sosyal Destek Programı (SODES), dezavantajlı bölgelerimizin beşeri sermayesini güçlendirmek ve toplumsal bütünleşme sürecine destek olmak amacıyla bu bölgelerde göç, yoksulluk ve işsizlik gibi sorunların ve değişen sosyal yapının ortaya çıkardığı ihtiyaçlara kısa sürede karşılık vermeyi hedefleyen bir sosyal kalkınma programıdır. SODES projeleri dezavantajlı çocuklar, gençler, kadınlar, yoksullar ve engelliler için sosyal hayata katılmasına önemli fırsatlar vermesinin yanında o ilin bir marka değeri olarak ortaya çıkmasına da katkı sağlamayı amaçlamaktadır (Bingöl Valiliği, 2015). Marka kent yaratma sürecinin asıl amacı kentin cazibe merkezi haline gelerek ekonomik faydalar elde etmesidir. Ancak bu noktada yapılan çalışmalarda yerel ve ekonomik gelişme stratejilerinden biri olarak görünen markalaşmanın aslında bölgenin sadece tüketicilerin zihinsel haritalarında konumlandırma çalışmaları olmadığıdır. Bu çabalar aynı zamanda bölgenin ya da kentin kimlik oluşum sürecinde giderek artan rolü olan bir süreçtir (Ham, 2002'den alıntılan Paul; 2004). Artı değer yaratılarak kimlik kazandırılmış kent, marka kente dönüşmektedir (Peker, 2006). Şehirlerin markalaşması ve kendi kimliklerini oluşturmak ve bu kimlik çerçevesinde kendilerini küreselleşen dünyaya tanıtmak için sporu bir araç olarak kullanmaya başladıklarını rahatlıkla söyleyebiliriz. Spor faaliyetinin günümüzdeki yapısı ele alındığında kitle iletişim araçları ve iletişim araçlarının da yardımıyla seyircisinin ve katılımcısının artması sonucunda spor faaliyetleri önemli bir sektör haline dönüşmüştür (Watt, 1998).

Spor endüstrisi geniş bir yelpaze içerisinde değerlendirilen ve her geçen gün birçok farklı alanı da bünyesinde toplayan geniş bir endüstri yapısını tanımlamaktadır. Spor endüstrisi içerisinde oluşan alt alanlar özellikle 1980'li yıllardan sonra yeni bir biçime bürünmüştür (Parks ve ark. 1998). Bunun doğal sonucu olarak, spor endüstrisi içerisinde birçok farklı alt alan ve bu alanlara ait birçok farklı bölüm ele alınmaya başlamıştır (Katırcı, 2013). Spor endüstrisi, spor ile ilişkili mal ve hizmetlerinin bir işletme grubu tarafından üretilmesi olarak tanımlanabilir. Spor endüstrisi spor ile ilişkili geniş bir ürün ve tüketici bölümünü kapsamaktadır. Spor endüstrisi içerisinde ürün; sportif faaliyetler, spor ile ilişkili serbest zaman etkinlikleri ve fitness ile direkt ya da dolaylı ilişkisi bulunan mal ve hizmetler şeklinde ifade edilebilir. Spor tüketicisi ise; sportif faaliyetler, spor ile ilişkili serbest zaman etkinlikleri ve fitness ile Spor Endüstrisi ve Ekonomisi direkt ya da dolaylı ilişkisi bulunan mal ve hiz-

metleri tüketen birey ve işletmeler olarak tanımlanabilir (Pitts ve Stotlar, 1996). SBu tanımlamanın ışığı altında bir spor müsabakası ya da spor giysisi, spor ile direkt ilişkili bir spor ürünü olarak ele alınmalıdır. Bunun yanında Olimpiyatlara ev sahipliği yapacak bir şehirde alışveriş yerleri, restoranlar, oteller ve barlar gibi işletmelerin faaliyet alanları da spor endüstrisi ile dolaylı ilişki halindedir (Katırcı, 2013). Spor endüstrisi tüketicilerine spor, fitness ve spor ile ilişkili serbest zaman etkinlikleri ve bunlarla ilgili mal, hizmet, insan, yer ve düşünceler sunan pazarın ismidir. Spor endüstrisi en genel anlamı ile aşağıdaki özellikleri içermektedir (Argan, 2008). Spor pazarlaması, pazarlama tanım, uygulama ve yaklaşımları ile ilişkilendirildiğinde belli özellikleri ile farklılaştığı görülmektedir (Seraslan, 2005). Bu farklılaşma spor faaliyetlerinin niteliği, kitlesel özelliği, katılımı içermesi, taraftar bağlılığı ve seyirci yapısından kaynaklanmaktadır (Parkhouse, 1996). Genel olarak spor pazarlamasını farklılaştıran özellikler; soyutluk ve öznellik, telafi ve tahmin edilmezlik, dayanıksızlık, duygusal bağlılık ve özdeşleşme, odak ve kontrol alanı olarak açıklanmaktadır (Argan, 2010). Spor pazarlamacıları, telafi ve tahmin edilmezlik özelliğine bağlı olarak spor tüketicisinin davranışlarının farklılaşmasıyla spor pazarlamasında alternatif pazarlama stratejileri üzerine odaklanmaya başlamışlardır (Argan, 2010). Spor pazarlamasının bir başka özelliği olan odak ve kontrol alanı, pazarlama karmaşasının oluşturulması ve yerleştirilmesi açısından spor pazarlamasında farklılık göstermektedir (Lagae, 2005). Sporun kitleselleşmesi, toplumu eğlendiren önemli unsurlardan biri olarak değerlendirilmesi ve sağlıklı yaşamın temel parçalarından biri olarak ele alınması gibi faktörler ile beraber sporun ekonomik yapısının büyüdüğünü görmekteyiz. Fitness, spor, sağlıklı yaşam ve rekreasyonel etkinlikler gibi günlük spor aktiviteleri içerisinde aktif ve pasif spor katılımı her geçen gün artmaktadır. Sporun böylesi önemli bir şekilde günlük yaşam içerisine dâhil olması bir pazar ve bunun doğal sonucu olarak bir endüstri kavramını da beraberinde getirmektedir (Katırcı, 2013). Günümüz endüstri toplumlarında spor, kendi başına çok büyük ve karmaşık bir endüstri oluşturmakta ve çok sayıda tüketicisi olan bir ürün olarak kabul edilmektedir. Özellikle spora pasif katılım sayısının fazlalığı, gazete ve dergilerde spor haberlerini okuyan okuyucu sayısının artması nedeniyle bir başka ürünün tanıtımı için de spor alanları tercih edilmeye başlanmıştır (Öztürk, 1998). Sporun ekonomik katkısına parasal olarak baktığımızda bu konuda çok fazla sayıda doğru bilgiye ulaşmanın zor olduğu görülmek-

tedir. Çünkü spor endüstrisi disiplinler arası bir endüstridir ve ölçümünün yapılması zor bir iştir. Bu konuda İngiltere'den bir örnek verilirse; 2000 yılında spor endüstrisi kanalıyla devlete 5,5 milyar pound vergi aktarıldığı, 401.800 kişiye istihdam sağlandığı ve 9,4 milyar pound kadar da çıktı sağladığı söylenmektedir. İngiltere'de hane halkları yaklaşık olarak 11 milyar pound harcamayı sporla ilgili ürünler ve aktiviteler için yapmışlardır. Sporla ilgili yatırımlar ise 2000 yılında 870 milyon poundu bulmuştur (Cambridge Econometrics, 2003).

SODES Projeleri

Son yıllarda ülkemizdeki ekonomik alanda yaşanan olumlu gelişmelerle birlikte sosyal sorunlar da daha etkili programlarla çözülmeye başlamış, ekonomik ve sosyal hayata toplumun tüm kesimlerinin dahil edilmesini sağlamak amacıyla çeşitli sosyal kalkınma programları uygulanmıştır. Bunlar içerisinde bölgesel sosyal kalkınma projelerinin en başarılı örneklerinden biri SODES (Sosyal Destek Programı)'tir. GAP Eylem Planının Sosyal Gelişiminin Sağlanması bileşeni altında 2008 yılında GAP illerinde uygulamaya konulmuş olan programa, 2010 yılında Doğu Anadolu projesi (DAP lleri de dahil edilerek 25 ile ulaşmış ve 2011 yılında 5 ilin (Hatay, Adana, Osmaniye, Mersin, Kahramanmaraş), 2013 yılında 4 ilin (Niğde, Sivas, Yozgat ve Aksaray) dahil edilmesiyle SODES'in kapsamındaki il sayısı 34'e ulaşmıştır. Bingöl ili 2010 yılından itibaren SODES programından yararlanmaktadır. SODES programı uygulama sürecinde, İl düzeyinde Valiliğimiz koordinasyonunda yerel tüm aktörler geniş bir biçimde yetkilenmiş ve yerel sahiplenme duygusunu güçlendirmesiyle ilimizin sosyal kalkınma çabalarına yeni bir ufuk açmıştır. Program istihdam edilebilirliğin artırılması, toplumun dezavantajlı kesimlerinin ekonomik ve sosyal hayata daha fazla katılmalarının sağlanması, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler yoluyla bölgedeki çocuk, genç ve kadınların kendilerini daha iyi ifade etmelerine çok önemli katkılar sağlamıştır (Bingöl Valiliği, 2015).

Bingöl İlinin Ekonomik Gelişiminde SODES (Kültür, Sanat Ve Spor) Projelerinin Önemi

Bir ülkede ekonominin büyüklüğünü, o ülkenin ulusal gelirinin gösterdiğini ve bu gelir rakamına üç farklı yöntem kullanarak ulaşmanın mümkün olduğunu ele alınmıştır. Bu başlıkta ise, sporun ekonominin bütünündeki hacmi ele alınacaktır.

Büyüklüğünü tanımladığımız ve değerlendirmeye çalıştığımız ekonomi, çeşitli sektörlerden oluşmaktadır. Bir başka ifadeyle, ekonominin tümü, bu sektörlerin toplamından oluşmaktadır. Ancak elbette ki bu sektörler, birbiri ile ilişkili olsalar da, toplam ekonomi içerisindeki payları birbirinden farklılık göstermektedir. Bir sektörün büyüklüğü; o sektörde üretilen mal ve hizmet miktarına, ekonomik birimlerin o sektörün ürettiği mal ve hizmetlere yaptığı harcamalara ve o sektörde kullanılan üretim faktörlerinin gelirlerinin toplamına bağlıdır (Katırcı ve ark. 2013).

Kalkınma Bakanlığı tarafından finanse edilen ve yerelde Valilikler koordinasyonunda yürütülen Sosyal Destek Programı (SODES) Bingöl ilinde 2010-2013 yılları arasında 227 proje ile toplam 25.195.308 TL destek sağlamıştır. Program kapsamında yürütülen istihdam projeleriyle ihtiyaç duyulan alanlarda nitelikli işgücü oluşturulmasının yanında projelerle kurulan atölyeler ve mesleki eğitim merkezleri ile mesleki eğitiminin kalitesini artırmaya yönelik alt yapı oluşturulmuştur. 2010-2013 yılları arasında 30 adet atölye ve mesleki eğitim merkezi kurulmuştur. 5000 kişiye mesleki eğitimler verilmiş ve birçok alanda staj faaliyetleri ile nitelikli işgücü oluşturulmasının yanında işsiz gençlerin istihdam edilebilirliği artırılmıştır. SODES projeleri dezavantajlı çocuklar, gençler, kadınlar, yoksullar ve özürllüler için sosyal hayata katılımında önemli fırsatlar sağlamıştır. Üniversite hazırlık ve SBS' ye hazırlık kursları düzenlenerek 4200 kişinin bu kurslardan yararlanması sağlanmıştır. Evlerinde ders çalışma olanağına sahip olmayan öğrenciler için 32 ayrı etüt merkezi oluşturulmuştur. 4 yılda yaklaşık 5000 kişi bu etüt merkezlerinde yapılan uygulamalara katılmışlardır. Projeler kapsamında 10 adet çocuk merkezi/ evi ve onlarca okul öncesi eğitim sınıfları oluşturulmuştur. 1500 kişi okul öncesi eğitim olanaklarından yararlanmıştır. Bingöl ili sosyo ekonomik bakımından gelişmeye ihtiyaç duyan iller arasında yer almaktadır. SODES projeleri ile yaklaşık 4 yılda 5000 dezavantajlı çocuğa ve gence Mardin'den, Çanakkale'ye kadar birçok ili görme ve gezme fırsatı sağlanmıştır. SODES kapsamında 160 adet yerleşim yerine çocuk oyun parkları yapılmış ve çocuklarımız gelişmiş illerdeki yaşlıları ile benzer şartlarda oyun oynama imkânına kavuşmuşlardır.

Kültür, sanat ve spor SODES'in önemli bileşenlerinden birisidir. İl genelindeki dezavantajlı bölgede yürüyüş parkuru, fitness salonu, halı ve semt

sahaları gibi onlarca spor tesisi yapılmıştır. Futbol-dan masa tenisine, okçuluktan kayağa kadar her alanda binlerce genç ve çocuğa yönelik spor kursu ve turnuvalar düzenlenmiştir. Kültür sanat alanında ise onlarca kültür merkezi, gençlik merkezi, konferans ve tiyatro salonu ve kütüphaneler oluşturulmuştur (Bingöl Valiliği, 2015).

BULGULAR

Kalkınma Bakanlığı SODES projeleri kapsamında (Tablo 1) 2010 yılında 51, 2011 yılında 69, 2012 yılında 55 ve 2013 yılında 62 olmak üzere toplamda 237 projesi kabul edilmiştir.

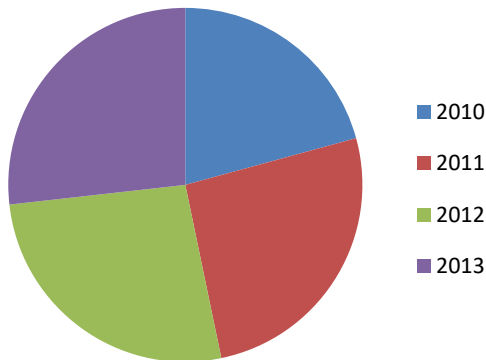
Tablo 1. 2010-2013 Yılları arasında Bingöl ili kabul edilen SODES projeleri

Yıllar	Desteklenen proje sayısı	İptal edilen proje sayısı
2010	51	1
2011	69	3
2012	55	4
2013	62	2
Toplam	237	10

Bingöl iline yıllara göre bakanlık tarafından gönderilen SODES destek tutarı (Tablo 1) 2010 yılında 5.223.000 TL, 2011 yılında 6.543.317 TL, 2012 yılında 6.687.059 ve 2013 yılında 6.741.932 TL, toplamda 25.195.308 TL destek sağlanmıştır.

2010-2013 yılları arasında Bingöl ilinde SODES proje türlerine göre bütçe dağılımı (Şekil1) Sosyal içerme %49, İstihdam %12, Kültür, Sanat ve Spor %39'nu oluşturmaktadır. Ayrıca proje türlerine göre sayısal dağılım ise Sosyal içerme 87, İstihdam 33, Kültür, Sanat ve Spor 107 proje uygulanmıştır.

Şekil 1. 2010-2013 Yılları arasında Bingöl iline Kalkınma Bakanlığı tarafından gönderilen SODES destek tutarı 2010-2013 Yılları Arası Proje Bütçelerinin Kuruluş Türüne Göre Dağılımı

(Şekil 2) (%) Kamu kurumu %46, İl/İlçe Özel idare %2, Belediyeler %11, Üniversite %3, Sivil Toplum Kuruluşları %26, Kamu Niteliğindeki Mesleki Kuruluşlar %3 nü oluşturmaktadır.

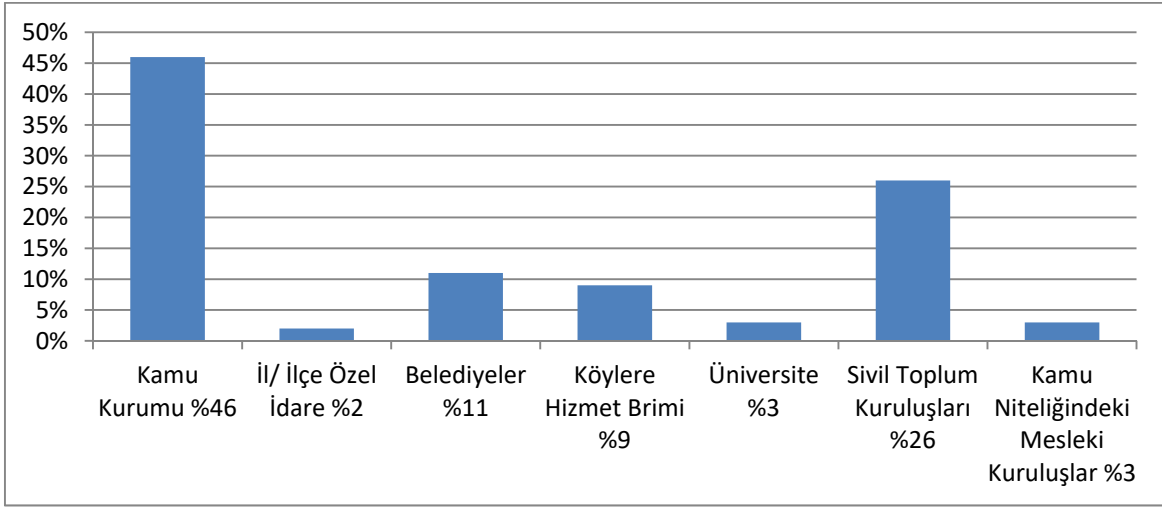
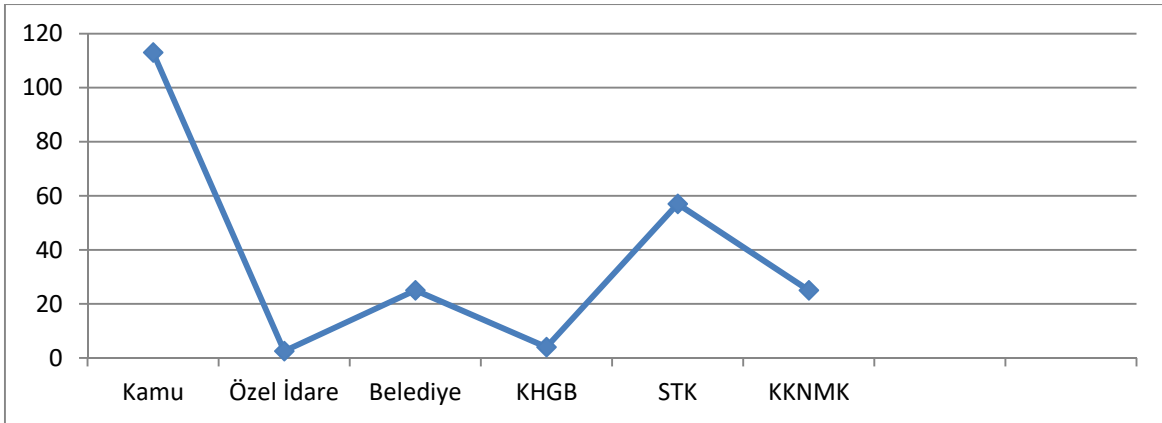
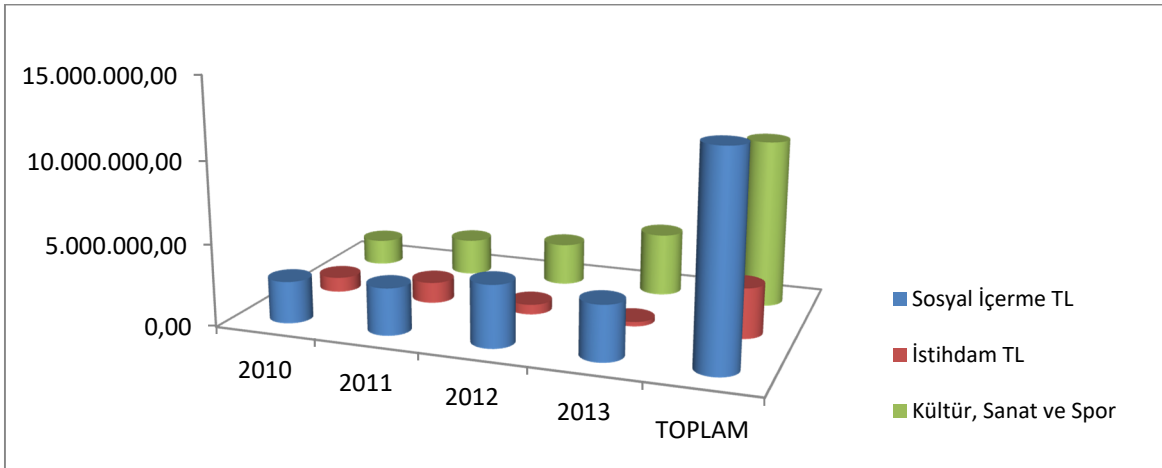
2010-2013 Yılları Arası Proje Sayılarının Kuruluş Türüne Göre dağılımı (Şekil 3) Kamu Kurum ve Kuruluşları 113, İl/ İlçe Özel İdareleri 4, Belediyeler 25, Köylere Hizmet Götürme Birlikleri 13, Üniversiteler 7, Sivil Toplum Kuruluşları 57 ve Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları 25 adet projesi kabul görmüştür.

2010-2013 yılları arasında Bingöl ilinde SODES projelerin dağılımı (Şekil 4) 2010 yılı Sosyal İçerme SODES Tutarı 2.579.019,92 TL, İstihdam tutarı 912.242,00 TL, Kültür, sanat ve spor Tutarı 1.591.738,30, 2011 yılı Sosyal İçerme Tutarı 2.899.262,00 TL, İstihdam tutarı 1.283.688,00 TL, Kültür, sanat ve spor Tutarı 2.235.916,52 TL, 2012 yılı Sosyal İçerme Tutarı 3.830.017,50 TL, İstihdam tutarı 610.025,20 TL, Kültür, sanat ve spor Tutarı 2.582.472,00 TL, 2013 yılı Sosyal İçerme Tutarı 3.409.931,26 TL, İstihdam tutarı 277.978,00 TL, Kültür, sanat ve spor Tutarı 3.851.942,42 TL'dir.

Bingöl ilinde 2010-2013 yılları arasında kültür, sanat ve spor projeleri kapsamında faydalananların yıllara göre sayısı (Tablo 2) 2010 yılında 1213, 2011 yılında 1412, 2012 yılında 1625, 2013 yılında 1823 toplamda 6073 kişi faydalanmıştır. İstihdam edilenlerin yıllara göre sayısı ise 2010 yılında 92, 2011 yılında 114, 2012 yılında 116, 2013 yılında 134, toplamda ise 456 kişi istihdam edilmiştir. Yapılan spor tesislerin yıllara göre dağılımı ise 2010 yılında 2, 2011 yılında 3, 2012 yılında 4, 2013 yılında 5, toplamda 14 spor tesisi Bingöl ilinin sporuna ve gençliğine kazandırılmıştır.

Tablo 2. 2010-2013 Yılları arasında kültür, sanat ve spor projelerinde yapılan spor tesisi, istihdam edilenlerin sayısı ve faydalanan kişi sayısı

Yıllar	F. Kişi sayısı	İstihdam edilen kişi sayısı	Tesis sayısı
2010	1213	92	2
2011	1412	114	2
2012	1625	116	4
2013	1823	134	5
Toplam	6073	456	14

Şekil 2. 2010-2013 Yılları arası Bingöl ili proje bütçelerinin kuruluş türüne göre dağılımı (%).**Şekil 3.** 2010-2013 Yılları arası Bingöl ili proje sayılarının kuruluş türüne göre dağılımı**Şekil 4.** 2010-2013 Yılları arası Bingöl ili proje türlerine göre dağılımı

TARTIŞMA

Kalkınma kavramı geçmişten günümüze ülkeler için hep ana hedef olarak belirlenmiş genel bir kavramdır. Geçmişte ulusal ölçekte politikalarla yürütülen bu süreç günümüzde küreselleşmenin de etkisiyle bölgesel birimlere yayılmış ve mikro ölçekte çözümler üretilmeye başlanmıştır (Gürer, 2015). Bölgesel kalkınma, bir ülkenin farklı bölgelerinde sosyal yapısının ve ekonomik şartlarının iyileştirilmesi ve kaynaklarının etkin bir şekilde dağılımını, ekonomik ve sosyal refahının artmasını sağlayan önemli bir yapı taşıdır (Patır ve Yolcu, 2015). Sürdürülebilir kalkınma ancak ekonomik, sosyal ve çevresel boyutların birlikte ele alınması ile gerçekleştirilebilmektedir (Abdiraim, 2015). Toplumsal kalkınma makro düzeyde her ülke için mikro düzeyde de her bölge ve şehir için hayati önem arz eden bir süreçtir. Kalkınma denince akla her ne kadar ilk olarak ekonomik gelişme gelse de, eğitim, sanayi, kentleşme oranı, jeopolitik konum vs. gibi daha birçok etken kalkınmayla yakından ilintilidir. Bugün özellikle gelişmiş ülkelerde sosyal, kültürel, ekonomik ve yerel yönetim eksenli bölgesel kalkınma planları uygulanmakla beraber kalkınmanın sürdürülebilirliği üzerinde çalışmalar devam etmektedir (Dur, 2015). Kalkınma Bakanlığı bünyesinde bulunan SODES ekonomik olarak dezavantajlı olan illerin beşeri sermayesini güçlendirmek ve toplumsal bütünleşme sürecinde topluma destek olmayı amaçlayan bir programdır (Ayan, 2015). Türkiye’de sporla ilgili kuruluşlar, özel sektör ve sivil toplum örgütleri yanı sıra tüm spor sektör tarafından verilen fırsatları göz ardı etmeden bölgesel kalkınma alanlarında sporun bu özelliğinden yararlanarak planlanan yatırımlar yapılmalıdır. Bölgesel kalkınma için düşünülen hedefleri arasında, sportif kaynakları rasyonel ele alınmalıdır ve bu kaynakların sporun ekonomik ve sektörel özellikler yararlanarak bölgesel ekonomi için kullanılmalıdır (Devicioğlu ve Sarıkaya, 2005). Tablo ve şekillerden de anlaşıldığı gibi kültür, sanat ve spor projelerinin hem sayısal veriler ölçeğinde hem de sosyal destek tutarı içinde SODES programında Bingöl ilinde önemli bir yer teşkil etmektedir. Buda ilin ekonomik kalkınmasına katkı sağladığı gibi ildeki spor potansiyeline de olumlu katkılar sağladığı görülmektedir. Şehirlerin sahip oldukları rekabet avantajlarını sporu kullanarak, bölgesel ve yerel kalkınmaları açısından kendi kent markalarını yaratabilecekleri düşünülmektedir. Bu kalkınma hamlele-

rinin doğru bir şekilde yapılabilmesi için; Karakaya 2014 çalışmasında Kalkınma Bakanlığı ve bu bileşenler tarafından bileşenlerin kapsamında illerde tespit edilerek desteklenmesi gerektiğini belirtmektedir (Karakaya, 2014). Turizm paydaşlarının Diyarbakır’ın gelişmesini olumlu karşıladıkları, önemli olduğunu ve bu kalkınma süreci için turizmin önemli olduğunu bulmuşlardır (Serçek ve Serçek 2015). Ayrıca araştırmalarından elde edilen sonuçlar Diyarbakır’ın bölgede önemli bir konuma sahip olduğunu ve bunun değerlendirilerek sürdürülebilir turizm kalkınması yaratarak cazibe merkezi olabileceğini göstermiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak Kalkınma Bakanlığına bağlı Sosyal Destek Programı (SODES) kültür, sanat ve spor projelerinin Bingöl ilinin ve bölgesel kalkınma konusunda ekonomiye olumlu katkılar sağladığı düşünülmektedir.

Yoksullukla mücadele ve üretim faktörlerinin daha etkin şekilde kullanılması olarak tanımlanan ulusal kalkınma anlayışının yanında bölge sorunlarını tespit edip, bu sorunları bölge ve ilin potansiyelini kullanarak çözmeye çalışan bölgesel kalkınma anlayışı kabul görmeye başlamıştır. Bu kalkınma planları içerisinde spor ve sportif organizasyonları bu kalkınma hamlelerinin önemli bir saça ayağını oluşturması için daha kapsamlı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Kalkınma Bakanlığına bağlı Sosyal Destek Programı kültür, sanat ve spor projelerinin mali ve finansal kaynağının artırarak Bingöl ilinin ve bölgesel kalkınma konusunda ekonomiye olumlu katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Bingöl ilinde 2010-2013 yılları arasında kültür, sanat ve spor projeleri kapsamında faydalananların yıllara göre sayısı (Tablo 2) 2010 yılında 1213, 2011 yılında 1412, 2012 yılında 1625, 2013 yılında 1823 toplamda 6073 kişi faydalanmıştır. İstihdam edilenlerin yıllara göre sayısı ise 2010 yılında 92, 2011 yılında 114, 2012 yılında 116, 2013 yılında 134, toplamda ise 456 kişi istihdam edilmiştir. Yapılan spor tesislerin yıllara göre dağılımı ise 2010 yılında 2, 2011 yılında 3, 2012 yılında 4, 2013 yılında 5, toplamda 14 spor tesisi Bingöl ilinin sporuna ve gençliğine kazandırılmıştır.

KAYNAKLAR

1. Abdırahim M (2015): Sürdürülebilir Gelişme Yaklaşımını Çerçevesinde Güneydoğu Anadolu Kalkınma Uygulamaları, 3.Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansı. Bingöl, s. 126.
2. Argan M ve Katırcı H (2008): Spor Pazarlaması (2. Basım), Ankara. Nobel Yayın Dağıtım.
3. Ayan H (2015): Sosyal Destek Programı'nın Sosyal Kalkınmaya Katkısı Bingöl İli Örneği, 3.Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansı, Bingöl, s. 67.
4. Biçer T (2008): Sporda Toplam Kalite Yönetimi ve Futbol Uygulamaları, Beyaz Yayınları, Yayın No: 206, İstanbul.
5. Bingöl Valiliği (2015): AB Koordinasyon Merkezi SODES Projeleri 2010-2013 Kitabı, Bingöl s.1-5.
6. Cambridge Econometrics. (2003): A Guide to Sport Economy. Cambridge Publishing, Bristol.
7. Devecioğlu S, Sarıkaya M (2005): Sporun Bölgesel Kalkınmadaki Rolü, Doğu Anadolu Sempozyumu, Bölgesel Kalkınmada Yeni Ufuklar, Elazığ, s. 2, 3, 9.
8. Dur M (2015): Sürdürülebilir Kalkınmada Sosyal Bir Proje Olarak Kentleşme, 3. Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansı, Bingöl, s. 124.
9. Gürer G (2015): AB ve Türkiye'de Bölgesel Kalkınma Sorununa Yönelik Gelişmeler ve Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Kamu Ekonomisine Katkısı, 3.Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansı, Bingöl, s. 42.
10. Karakaya Y.E (2014): Sosyal Kalkınmada Sporun Rolü. Sosyal Destek Programı Uygulamaları Üzerine Bir Kavramsal Çözümleme Ve Öneriler, Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi Cilt 8, Sayı 1.
11. Katırcı ve ark. (2013): Spor Ekonomisi, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Yayınları, Eskişehir s.1-2.
12. Lagae W (2005): Sports Sponsorship and Marketing Communications, A European Perspective, Financial Times Prentice Hall, New York.
13. Öztürk F (1998): Toplumsal Boyutlarıyla Spor. Ankara, Bağırhan Yayinevi.
14. Parkhouse B.L (1996): The Management of Sport, National Association Sport&Physical Education.
15. Parks J. B, Zanger B. R. K, ve Quarterman J (1998): Contemporary Sport Management, Champaign, Human Kinetics.
16. Peker A. E (2006): Kent Markalaşma Sürecinde Çağdaş Sanat Müzelerinin Rolü, Kent Markalaşması ve Küresel Landmark, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans tezi.
17. Pitts B. G, Fielding L. W ve Miller L. K (1994): Industry Segmentation Theory and The Sport Industry. Developing A Sport Industry Segment Model, Sport Marketing Quarterly, 3(1), 15-24.
18. Seraslan M.Z (2009): Futbol Pazarlaması, TFF FGM Futbol Eğitim Yayınları. Sayı: 9, İstanbul.
19. Serçek S, (2015): Kalkınmada Turizmin Rolü ve Sürdürülebilirliği, 3. Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansı, Bingöl, s.139
20. Patır S, Yolcu Y (2015): Bingöl İline Yapılan Devlet Teşvikleri ve Bu Teşviklerin Bölge Ekonomisine Katkıları. 3. Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansı, Bingöl, s. 137
21. Watt D.C (1998): Sports Management and Administration, E&FN Spon, London..

